

**Kolmannetkymmenen-
net Kansainväliset ma-
tematiikkaolympia-
laiset pidettiin suuren
Carl Friedrich Gaussin
syntymäkaupungissa
Braunschweigissa Län-
si-Saksassa 13.–24.
heinäkuuta 1989. Kil-
pailujen virallisena
suojelijana oli liitto-
kansleri Helmut Kohl.
Järjestelyt olivat asial-
lisia ja täsmällisiä
vaikka ehkä hiukan
matalampiprofiilisia
kuin vuotta aikaisem-
min Australiassa.**

Varsinaisia kilpailujoukkueita oli mukana 50 maasta. Lisäksi Tanskaa edusti yksi epävirallinen osallistuja ja Japanista oli mukana tarkkailijoita. Portugalinkin tultua mukaan voidaan todeta, että matematiikkaolympialaisiin osallistuvat Euroopan maat kahta (Sveitsi ja Albania) lukuun ottamatta. Kilpailijoita Braunschweigissa oli yhteensä 291.

Eri maiden joukkueenjohtajista koostunut ja professori Arthur Engelin johdolla toiminut tuomaristo valitsi välittömästi ennen kilpailua pitämässään kokouksissa kilpailujen tehtäväsarjaan Australian, Islannin, Hollannin, Puolan, Ruotsin ja Filippiinien ehdottamat tehtävät. Kilpailijat saapuivat Braunschweigiin 16. heinäkuuta, ja varsinaiset kokeet pidettiin 18. ja 19. heinäkuuta Braunschweigin teknillisen yliopiston suojissa. Ratkaisujen arvioinnin ja arvostelun koordinoiminen ajaksi 19.–21. heinäkuuta kilpailujoukkueille oli järjestetty monipuolista tutustumisohjelmaa

Braunschweigin ympäristön teollisuuteen ja kulttuurinähtävyyksiin.

Päättäjäiset ja palkintojen jako tapahtuivat Braunschweigin Stadthallessa 23. heinäkuuta. Palkintoja annettiin 147:lle kilpailijalle, näistä 20 oli ensimmäisiä, 55 toisia ja 72 kolmansia palkintoja. Ensimmäinen palkinto edellytti vähintään 38:aa pistettä 42:sta mahdollisesta, toiseen palkintoon tarvittiin 30 ja kolmanteen 18 pistettä. Maksimipisteisiin ylsi kolme DDR:n edustajaa ja yksi Kiinan, Romanian, Yhdysvaltojen, Tšekkoslovakian, Neuvostoliiton Vietnamin sekä Jugoslavian edustaja. Maiden välisessä epävirallisessa pistekilvassa paras oli Kiina ja seuraavina Romania, Neuvostoliitto, DDR, Yhdysvallat ja Tšekkoslovakia.

Suomen joukkueeseen kuuluivat Hannu Helminen Reisjärveltä, Jukka Kohonen Espoosta, Mika Seppä Järvenpäästä, Kim Simeilius Nokialta, Tommi Timonen Hyvinkäältä ja Kimmo Uutela Jyväskylästä. Joukkue oli 18. lokakuuta 1988 pidetyn MAOLin lukion matematiikkakilpailun, sitä seuranneen noin 30:lle oppilaalle suunnatun kirjevalmennuksen, 10. huhtikuuta 1989 pidetyn kolmannen pohjoismaisen matematiikkaikilpailun sekä 5.–8. kesäkuuta 1989 kymmenelle oppilaalle Helsingin yliopistossa pidetyn valmennustilaisuuden perusteella. Joukkueen johtajana toimi dos. Matti Lehtinen ja varajohtajana fil. lis. Eero Saksman. Heidän lisäksi valmennukseen osallistui dos. Juha Oikonen. – Kilpailussa suomalaisista menestyi parhaiten Tommi Timonen, joka sai 15 pistettä. Epävirallisessa joukkuekilpailussa Suomi oli sijalla 40.

Suomen menestys oli yllättävänkin huono – etukäteen ajatellen muutamalla joukkueen jäsenillä oli mahdollisuus kohtalaiseen sijoitukseen. Vähemmän hyvien sijoitusten taustalla on osin epäonni ja jyrkähkö arvosteluasteikko: eräät sinänsä hyvin oivalletut ratkaisua-loitukset lipsahivat ratkaisevissa kohdin nollaan pisteeseen.

Vuoden 1990 kansainväliset matematiikkaolympialaiset järjestetään Kiinassa. Epävirallisissa keskusteluissa tuli esiin epäilyksiä Kiinan isännöityden mukanaan tuomista poliittisista vaikeuksista. Yleinen käsitys tuntui kuitenkin olevan, että matematiikkaolympialaiset tul-

laan viemään läpi normaalilla tavalla. Vuotta myöhemmin isäntämaana on määrä olla Ruotsin.

Suomen heikohkoa matematiikkaolympialaismenestystä näkee nykyisin melko usein käytettävän argumentina matemaattis-luonnontieteellisen opetuksen ympärillä käytävässä debatisissa. Suomen olympiasijoitukset eivät tietenkään suoraan ole matematiikanopetuksen tason funktio. Olennaista on kuitenkin lähes kaikkialla – sekä asemansa matematiikkaolympialaisten piirissä jo vakiinnuttaneissa että uusissa, vasta viime vuosiina olympialaisiin liittyneissä maissa – tunnettava suuri kiinnostus olympialaisiin sekä valmennukseen ja työhön hyvän kilpailumenestyksen saavuttamiseksi. Tämä on epäilemättä osoitus matematiikan ja sen opetuksen arvostuksesta, ja kääntäen se, että matematiikkaolympialaismenestyksen ja yleisemmän matemaattisesti huomattavasti keskimääräistä laaja-akaampien nuorten hyväksi Suomessa kohdistettu materiaalien ja henkinen panostus on vuosikaudet säilynyt jokseenkin samalla, kovin alhaisella tasolla, osoittaa, että koulutusjärjestelmämme poikkeaa jossain suhteissa muista maista.

Emme ota kantaa siihen, onko tämä poikkeaminen meille eduksi. Jos kuitenkin haluamme pysyä mukana matematiikkaolympialaisten ilmentämässä kansainvälisessä kehityksessä, meidän olisi ainakin 1) koko koulun rintamalla tehostettava ongelmanratkaisun suuntautuvaa opetusta, 2) lisättävä hyvien oppilaiden arvostusta, 3) uhrattava resursseja, taloudellisiäkin, parhaiden valmennukseen, 4) luotava erityisesti etevien oppilaiden tarpeista huolehtiva organisaatio.

Kyse ei ole yksin matematiikan opettajien asiasta, mutta itsekäistäänkin syistä ammattikunnan uskoi innolla osallistuvan aineen ja ammatin imagoa kohentaviin toimiin. □

Matti Lehtinen